

סגירת חלון זה X

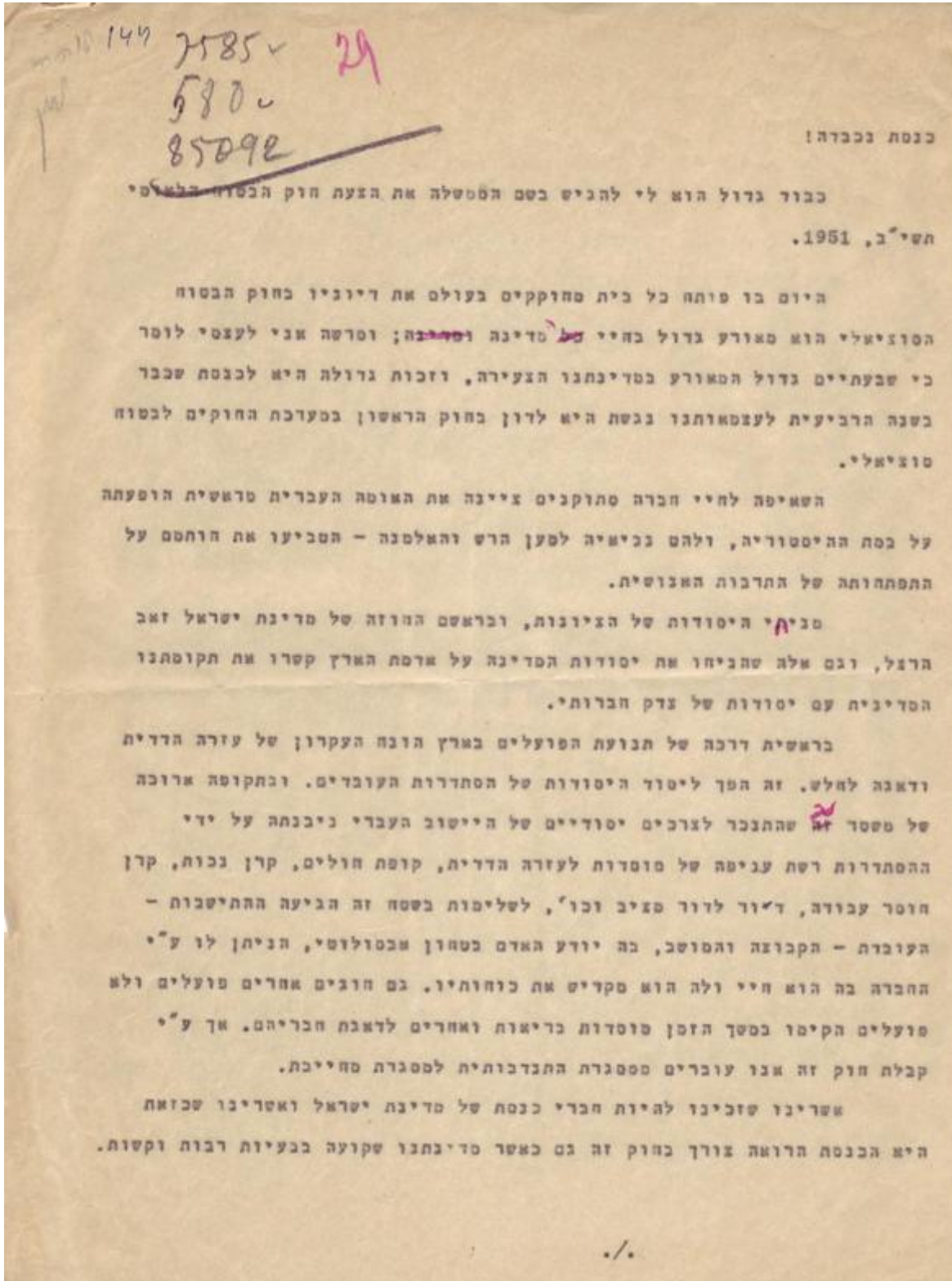
פתיחת האתר המלא goldameir.org.il

גולדה מאיר: שרת העבודה : תחיקה חברתית

חוק הביטוח הלאומי תשי"ג-1953 הצגת חוק הביטוח הלאומי בכנסת, תשי"ב 1951

מאת: מאירסון גולדה

נתקבל באדיבות זלמן חן, דובר משרד העבודה

143

- 2 -

אין אנו טחעלטיט מקשיי הזמן כו אנו נבשים לבצע את הביטוח הסוציאלי; הסדינה נמצאת עדיין בשלבי התהוותה ובגינה, היא עמוסה הוצאות בטחון וקליטה עליה הסוגיה, היא מתלבטת בקשיים כלכליים גורמים. כל זאת לא נעלם מעינינו כשעה שתיכננו את הביטוח העתידי ובעת עריכת החוק הראשון. בעקב תנאים מקשים אלה אנו נאלצים לבצע את התכנית המקיפה לא ככת אחת, כי אם שלבים שלבים. כן מוכרחים היינו להיסנע בזמן הראשון טהטלת בטל כבר סדי על אוצר הסדינה.

הבטוח הלאומי, בשנים הראשונות לפחות, יהיה אמצעי לרכוז הון ולהוצאת כסף מתחזור בשוק ובזה תרומתו לטלחטה באינפלציה. כסידה שהמדובר הוא בדטי בטוח הטחעלטים על-ידי טעבידים בעד עובדיהם הדי כענף אחד - בטוח לאומי לנפגעי עבודה - התשלום בעתיד יהיה קטן בהרבה מקרים מהתשלום הנכחי לחברות הבטוח הפרטיות; כענף הבטוח לעת זיקנה ולטקרי בות לא יגדל התשלום כאשר הסדובר הוא בפפעלים בהם נהנו עד עתה להפריש לקוטות חבטוליין. אם גדלו הגטלאוה הדי זה נובע בראש וראשונה מעצם טהותו של הבטוח הסוציאלי, היינו האחריות ההדדית של כל הטבוטחים, טזור הטכון, השואת העול טכחינת היכולת של המשלם, אחריות דוד לדוד נאחוד הטינהל והבצוע.

אין אנו הסדינה היחידה שדוקא בהיותה בטבג כלכלי קשה ניגטת להנהיג בטוח לאומי. עטתה זאת אנכליה ועשו זאת סדינות רבות אחרות טראו דוקא כבטוח הסוציאלי טנוף כלכלי וסוציאלי חטוב.

טאדיגון העבודה הבינלאומי אנו לטדים כי: ב- סדינות קיים בטוח לעת זקנה; ב- סדינות קיים בטוח בטקרי טוח; ב- סדינות קיים בטוח לנפגעי עבודה וב- סדינות בטוח אטהות. נתתי טטפדים אלה על-טנת להוכיח כי הבטוח הסוציאלי קנה לו כבר זכות אזרח כחיי סדינות העולם. ברצוני עור להדגיש את התנאים הטסייעים והמקילים עלינו את הנשמת הבטחון הסוציאלי בסדינתנו :

./.

149

- 3 -

- (א) ראשית כל אין אנו נבטים בשטח זה ליצור יש מאין. לרשותנו עומד **ק** כבר כיום פוסדות ושירותים ספותחים, בעלי הישגים גדולים ונסיון עשיר, אשר יכולים לשמש יסוד איתן לביצוע הביטוח הלאומי;
- (ב) שנית, הרכב הגילים הצעיר והפרודוקטיבי באופן יחסי של אוכלוסייתנו לעומת ארצות אחרות. בעור שבצרפת, למשל, מהווים הנילים הפנסיוניים 14% סכלל האוכלוסייה, ובאנגליה - 13%, - אין אלה מהווים אצלנו לפי הספקד האחרון אלא 5/2%. אם ריכזי סספר הזקנים עקב היסול גלויות אחדות בשנים האחרונות נשתנה אסנם הסבב בטקצת לרעה, אולם גם אחרי זאת אין אחוז הזקנים שבגיל הפנסיה עולה על 6/2%.
- (ג) שלישית, אנו סוציאים כבר כיום לצרכי הביטוח הסוציאלי על ידי כל הגורמים סכום העולה על 20 טיליון לירות בשנה. טרביית התקציבים ססמם סורכב סכום זה ישולבו בשיטת הביטוח העתידי ויאפשרו, איפוא, לסיסונו.
- עלי לציין את סלאכת התכנון שנעשתה ע"י הסמשלה לשם הכנת הצעות החוקים. לפני שנתיים בתחילת 1949 סובתה הועדה הבינטטרית לתכנון הביטוח הסוציאלי כהרכב כא-כח סשרד האוצר, ב"כ סשרד הבריאות, ב"כ סשרד הסעד, ב"כ סשרד העבודה, יושב ראש הועדה - יצחק קנב. הועדה עבדה שנה תמימה וחקרה את בעיות הביטוח על כל סוביו: ביטוח מחלה, אסחות, נכות, תאונות, זיקנה, אלטנות, ייתמות, אבטלה. נכדקו שיטות הפיסון והתשלומים; הוכנו היסובים סתיפטיים ואוסדנים כספיים; נכחזו שיטות האירנון ושלבי הביצוע, נסקרו פעולותיהם של המססדות והשירותים הקיימים.
- ועדת התכנון ססעה עדויות ספי נציגי הסוסדות השונים הנובעים ברבר. נתקבלו חוות דעתם של סוסחים בינלאומיים על התכנית המוצעת. ספר התכנון של הביטוח הסוציאלי, שעובד ע"י הועדה הוגש בקיץ 1950 לחברי הכנסת הראשונה.

./.

ועתה לתכנון של חוק. כבר אמרתי שהחוק המוצע הוא שלב ראשון של התכנית הכוללת של ביטוח לאומי. בשלב זה הוא מנהיג ביטוח לעת זקנה, ביטוח אלמנות ויתמות (הנקרא בחוק ביטוח מוות), ביטוח אמהות וביטוח תאונות עבודה. השלבים הבאים צריכים לכלול ביטוח בריאות ונכות, וביטוח אבטלה.

ביטוח לעת זקנה

הבעייה הראשונה בענפי ביטוח אלה היא בקביעת חוג המבוטחים. בין השיטות השונות בחרנו בשיטה הכוללת את כל התושבים מבני 18 ומעלה. למחרון זה הגענו בעיקר מהון השיקול שקביעת המבוטחים לפי מעמדם הכלכלי או לפי הכנסתם אינה צודקת מבחינה סוציאלית ואינה מתאימה לתנאי ארץ שהדינמיקה במבנה האוכלוסייה שלה מבחינה כלכלית רבה ביותר.

הגיל הפנסיוני שנקבע בהצעת החוק הוא 60 שנה לנשים ו-65 שנה לגברים.

לגבי אנשים שעבדו או שיעבדו בפברות קטנות או מפרכות יורש בהדרגה גיל הפנסיה עד 57 שנים לפשיים ו-62 שנים לגברים לפי אורך זמנה של העבודה ^{הקצרה} המעובדת.

אנו מציעים לקבוע כעת שיטת פנסיה אחידה לכל המבוטחים שאינה תלויה

בגודל הכנסתם או שכר עבודתם.

הפנסיה תהיה נעה בהתאם לאינדקס יוקר המחיה. לפי הצעת החוק יהיה

שיעור פנסיית היסוד + חוספת היוקר 16 ל"י לחודש לזקן בודד ו-24 ל"י בחודש לזוג זקנים כאשר אינדקס יוקר המחיה הוא 400 נקודות.

פנסייה טוגלת תינתן למבוטחים למעלה מ-10 שנים. אלה יקבלו חוספת

של 2% לכל שנה ביטוח שלמעלה מ-10 שנות הביטוח הראשונות עד מכסימום של 50%. זקן בודד שהגיע בגיל 65 ל-20 שנות ביטוח ומעלה יקבל, איפוא, לפי אינדקס יוקר מחיה של 400 נקודות, 24 ל"י בחודש וזוג זקנים יקבל 36 ל"י בחודש.

זקנים שימשיכו לעבוד או לעסוק בעסקיהם אחרי שיגיעו לגיל הפנסייה,

ייהנו, אחרי פרישתם מעבודה, מחוספת מיוחדת של 5% אך לא למעלה מ-25%.

בזמנים בהם מורגש מחסור בבעלי מקצוע ואנשי נסיון, מעוניינת החברה לעודד

את המשכת עבודתם מעבר לגיל הפנסייה, במידה שהם מסוגלים לכך מבחינה

בריאיונית. ידוע שגם הזקנים עצמם נוטים לדחות ככל האפשר את פרישתם

מהעבודה, אולם בהגיע אשה לגיל 65 שנים וגבר לגיל 70 שנים, הם זכאים

לפנסייה גם אם ימשיכו בעבודתם או בעסקיהם.

140

- 5 -

הפנסייה לזקן, עם כל החוסמות האפשריות, היא בס"ה 30 ל"י לחודש לפי האינדקס הנוכחי, ולזוג זקנים 45 ל"י לחודש. אם יש עוד אנשים שקיומם תלוי בפנסייתו כגון בן נכה, נכד צעיר וכו' כי אז משחלפת חוטפת עבורם בגובה 6 ל"י לחודש.

מהי תקופת ההכשרה, או הותק המינימלי לביטוח המזכה לקבלת הפנסייה?
ברוב הארצות נשכחת תקופת זאת בין 5 עד 20 שנה, אולם בהחשב עם גילה הצעיר של אוכלוסייתנו, הננו יכולים להציע לצמצם את תקופת ההכשרה ולהעמידה על 5 שנים בלבד, משמע שכעת אפשר יהיה לכלול בביטוח הזקנה אזרחים עד גיל 55 שנים לנשים ו-60 שנה לגברים.

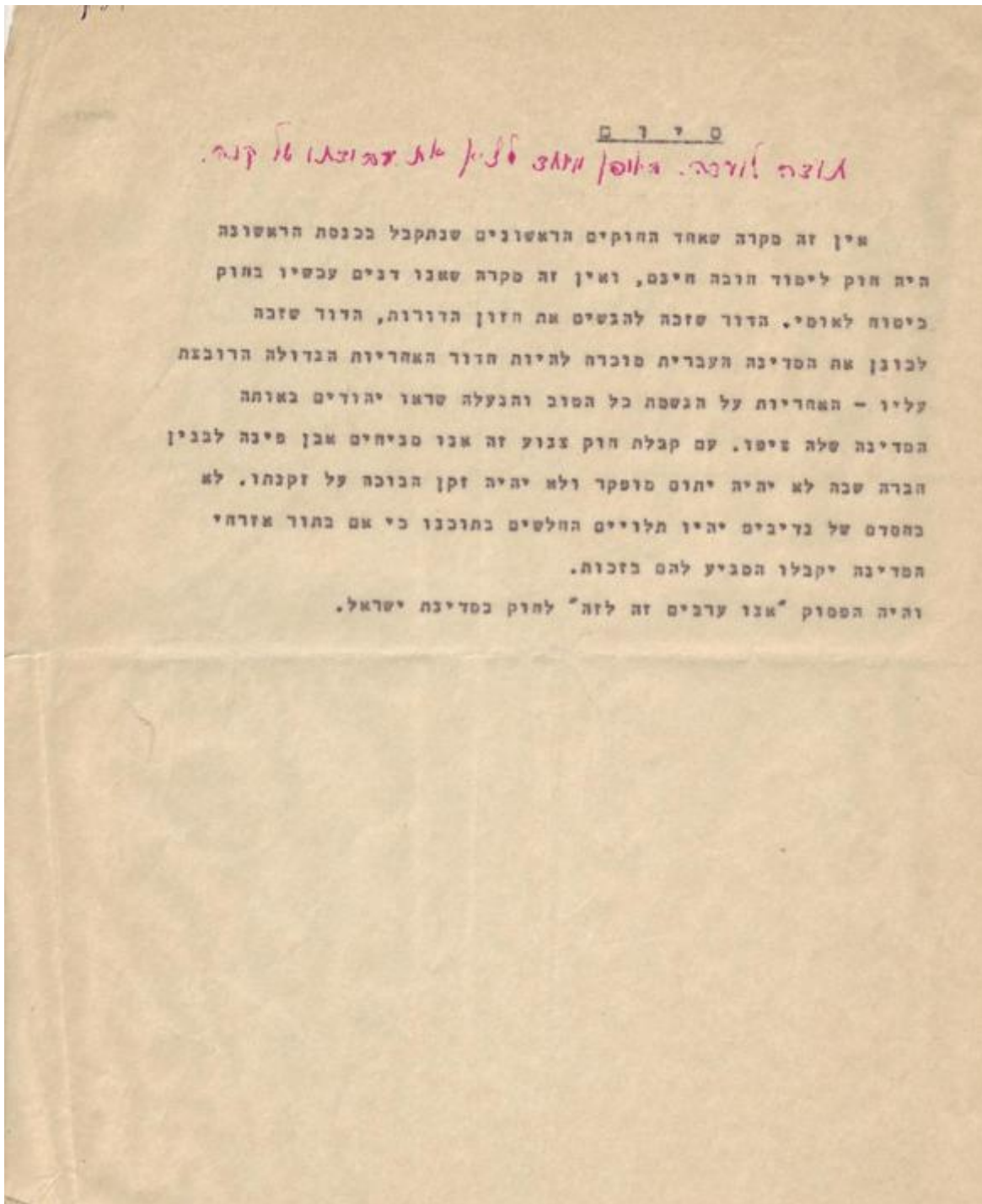
ביטוח פרות - אלמנות ויתומות

לאלמנות ויתומים של מבוטח שנפטר - לא כתוצאה מפעולה מלחמתית או מפגיעה בעבודה - מבטיח החוק פנסייה או מענק חד-פעמי. רק לאלמנה שטרם מלאו לה 40 שנה ואינה מטופלת בידי יושלם מענק חד-פעמי; בכל מקרה אחר חשולם לתלוי במבוטח שנפטר פנסייה שוטפת.

אנו מציעים להעניק את פנסיות האלמנות ויתומים כבר לאחר שתי שנות ביטוח. פנסיות אלו כמו פנסיות הזקנה תהיינה אחידות: 16 ל"י לחודש לאלמנה, וחוטפת של 8 ל"י ליחום אחד, 14 לשני יחומים ו-20 לשלושה ויותר - כל זאת לפי אינדקס יוק המחיה הנוכחי של 400 נקודות.
הפנסייה ליחומים חשולם עד הגיעם לגיל 14, ובמקרה שהיחום ממשיך בלימודיו - עד גיל 18. יחום שאינו מסוגל לפרנס עצמו (נכה וכד') יקבל את הפנסייה בלי הגבלת גיל.

בטוח האמהות

ענף הביטוח הבא שעליו אעמוד הוא ביטוח האמהות. בענף ביטוח זה תהיינה מבוטחות עובדות ועובדות עצמאיות. לפי החוק הקיים זכאית עובדת (אך לא עובדת עצמאית) לדמי לידה בסכום השווה ל-3/4 מסכרה ומקסימום 8 ל"י לשבוע במשך 8 שבועות. חובה זו מוטלת על המעביד במישרין. החוק המוצע מגדיל את דמי טלוא שכר העבודה או ההכנסה של עובדת או עובדת עצמאית בחחום של ~~16.5~~ ^{16.5} ל"י לשבוע, וכך הוא סאריך את תקופת החשולם מ-8 שבועות ל-12 שבועות. קבענו כאן שיטה המקובלת בארצות הנאורות והמתקדמות ביותר.

מיקום: ארכיון ומרכז מידע ע"ש גולדה מאיר, בית ברל

הדפסה | המלצה | דף קודם | ראש הדף |

[סגירת חלון זה X](#)

goldameir.org.il המלא אתר